

Kaupunkiympäristön ikäystävällisyys Vantaalla: karttatarkastelu

Antti Rehunen, Anna Strandell, Maija Tiitu, Anniina
Ikkänen, Ville Helminen
Työpaja, Vantaa 22.11.2024

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Ikäystävällinen kaupunki –verkosto

Maailman terveysjärjestö WHO (Age-friendly cities)

- Verkostoon kuuluvat kaupungit sitoutuvat ikäystävällisyyden edistämiseen
- WHO:n verkostoon kuuluu Suomesta seitsemän kaupunkia: Kalajoki, Kerava, Lahti, Tampere, Turku, Vaasa, Vantaa
- Vantaa on liittynyt verkoston jäseneksi vuonna 2022
- Kaupunki laatii toimenpideohjelman ikäystävällisyyden toteuttamiseksi WHO:n periaatteiden mukaisesti

29th April, 2022

WHO Global Network of Age-Friendly Cities and Communities application

Vantaa is a city that—in all its actions—strives to promote the status of its residents by accounting for characteristics specified in various human-rights agreements. Joining the Age-Friendly Cities network will boost the City of Vantaa's systematic work to improve the status of different population segments. The City of Vantaa is committed to implementing UNICEF's Child Friendly Cities model, as well as to UNESCO's global network of learning cities. The networks will also supplement our commitment as a city to promoting the UN's agenda 2030 goals.

The City of Vantaa's values are transparency, courageousness, responsibility and sense of community. Accountability means that we will secure a good life to the present and future generations. The Age-Friendly Cities model supports realization of this value. Preparation and decision-making account for ecological, social, financial, and cultural perspectives. As a city, we also want to promote the position of our aged residents. Vantaa is a multicultural city. Fifty-two thousand people living in Vantaa are native speakers of languages other than Finnish, Swedish, or Sami. In 2020, the number of over-65-year-old foreign-language speakers living in Vantaa amounted to 1,633. Vantaa Council of the Elderly initiated Vantaa's joining the network and started to promote the networking matter.

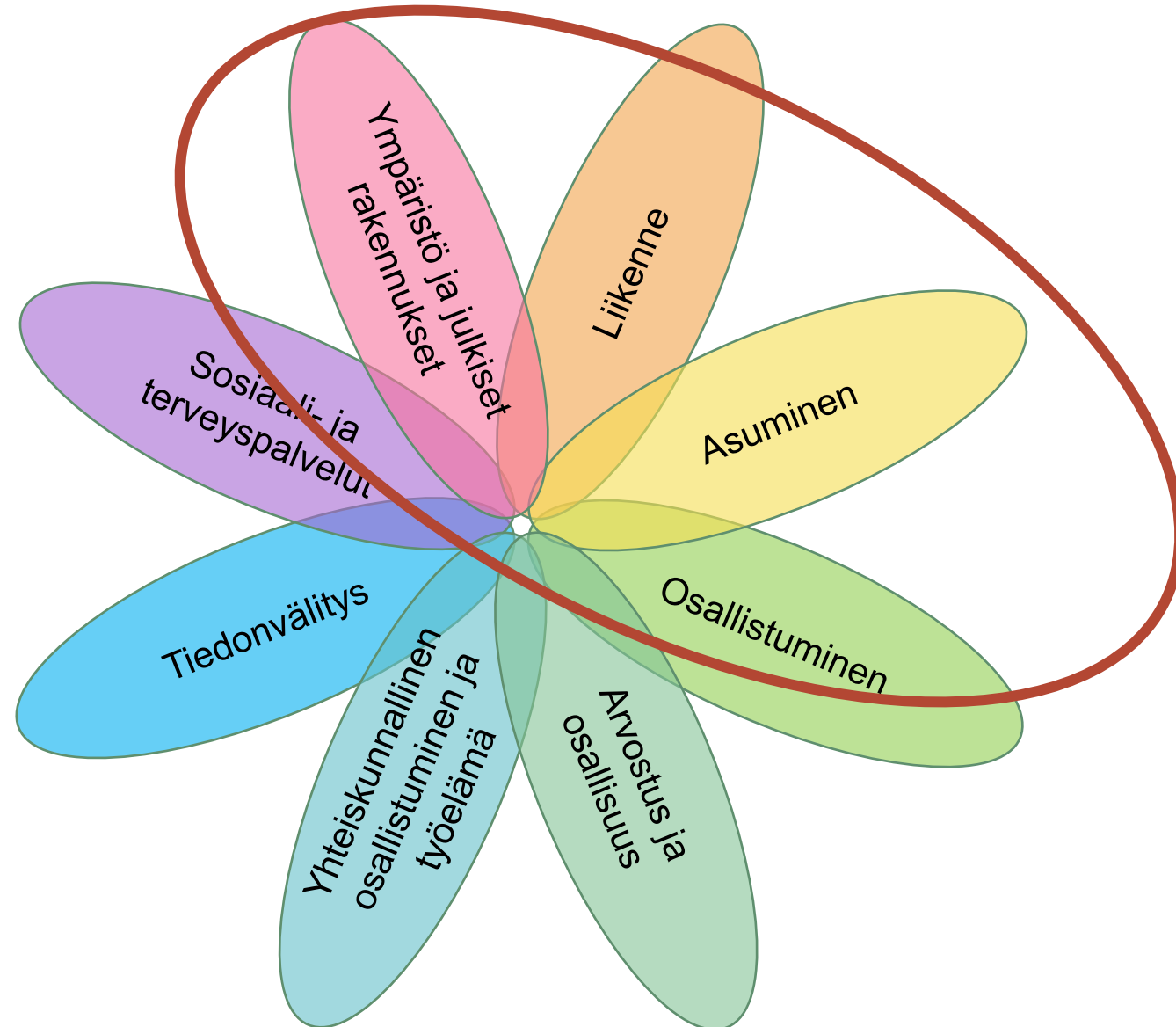
Compared to the other biggest cities in Finland, the percentage of the aged grows most rapidly in Vantaa. We are committed to promoting our senior citizens' lives and everyday living, so that all senior citizens have the right to live their own lives as they wish, regardless of their background. In order to achieve the goal of living one's own life, we have set up a WHO Age-Friendly Cities and Communities coordination team that consists of the city's various professionals. The aim of the team is to refine already existing good practices, to create future goals, as well as to create Vantaa's age-friendly policy. In the future, we aim to also add experts by experience to the coordination team.

The goals of the Age-Friendly Vantaa policy will be widely accounted for in all the city's functions. Vantaa is willing to develop and share its know-how in promoting the status of the aged population both nationally and internationally.

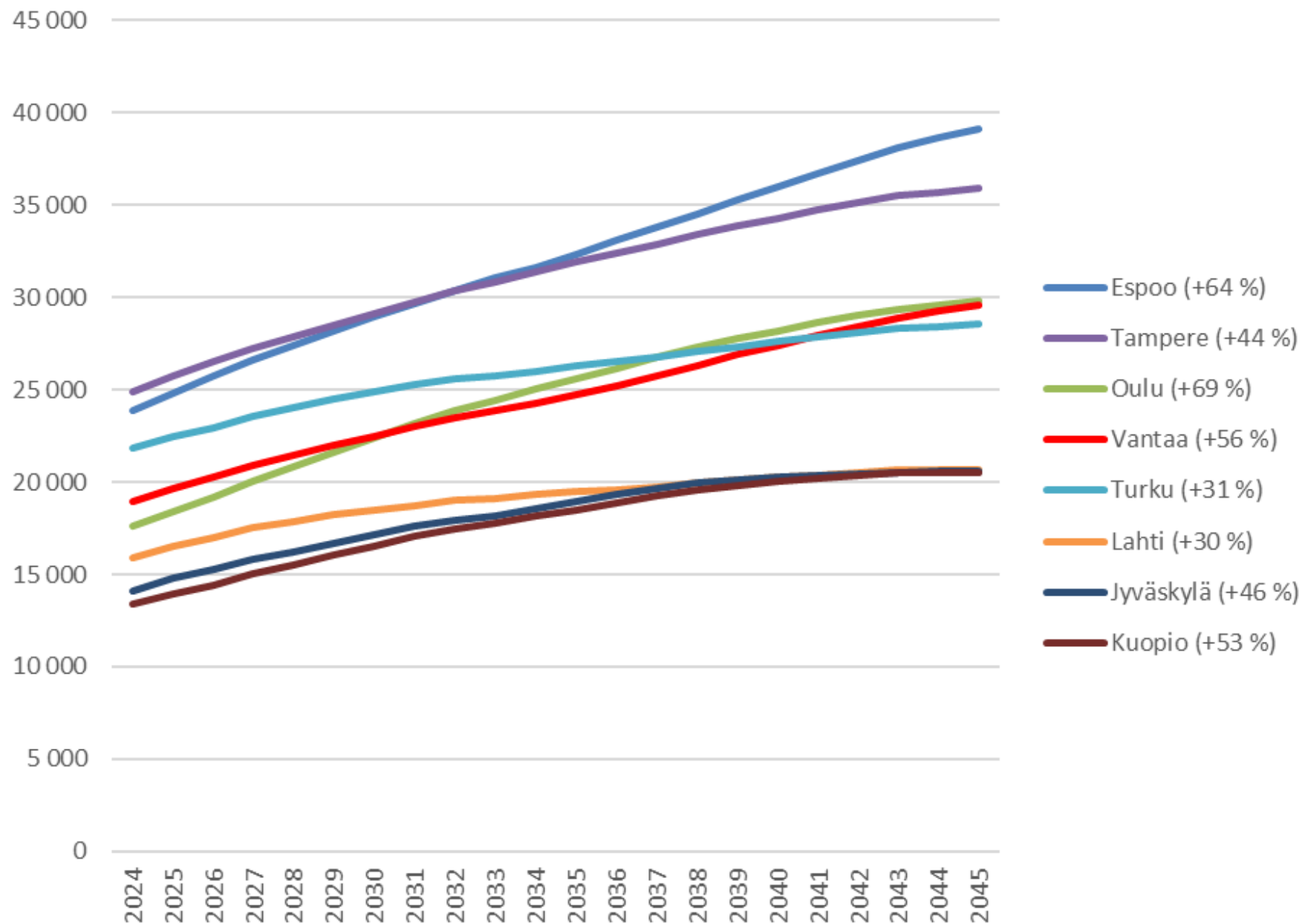

Ritva Viljanen
Mayor
City Of Vantaa

Ikäystävällisen kaupungin 8 aihepiiriä

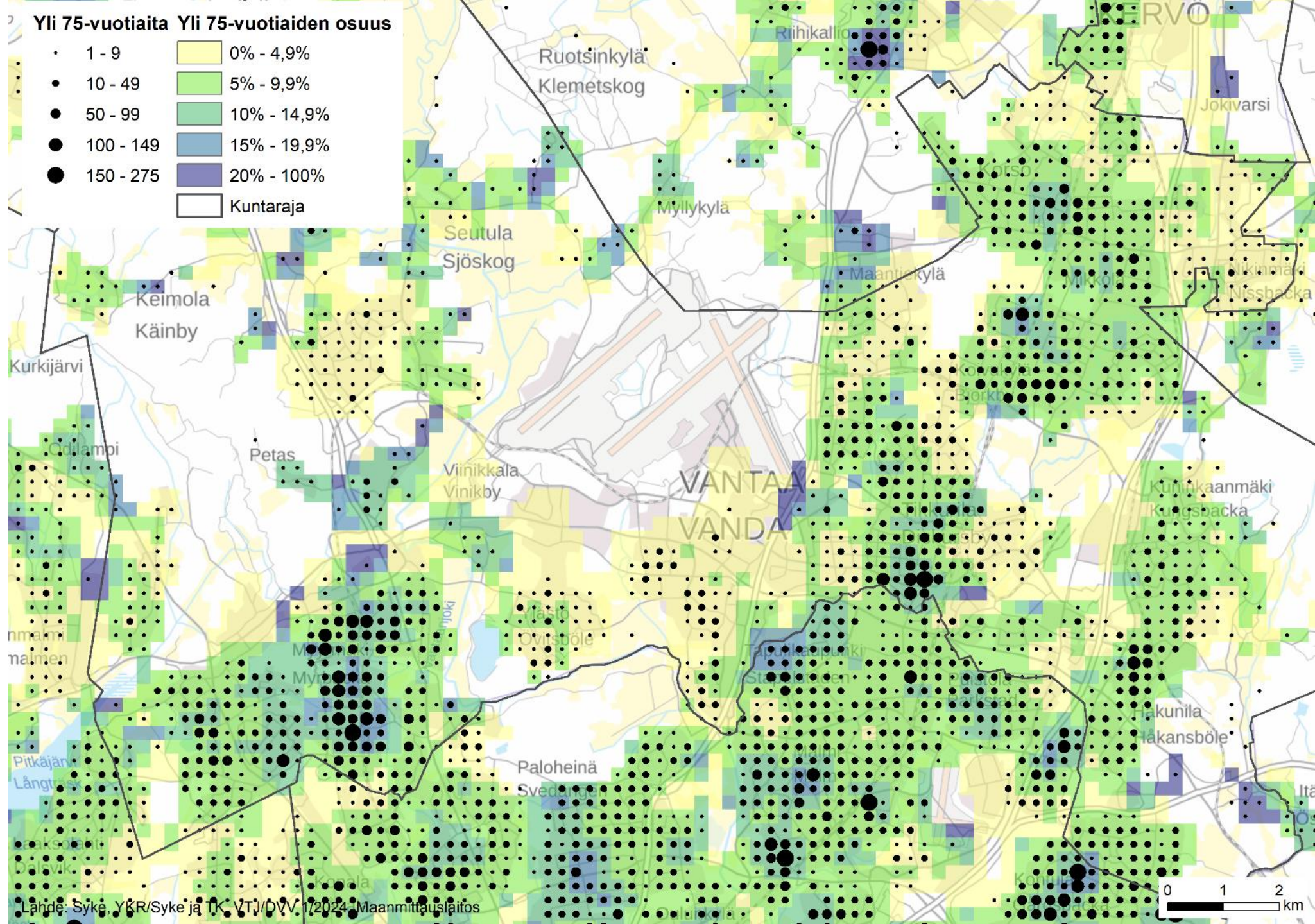
Maailman terveysjärjestö WHO (Age-friendly cities)

Yli 75-vuotiaiden määrä väestöennusteessa

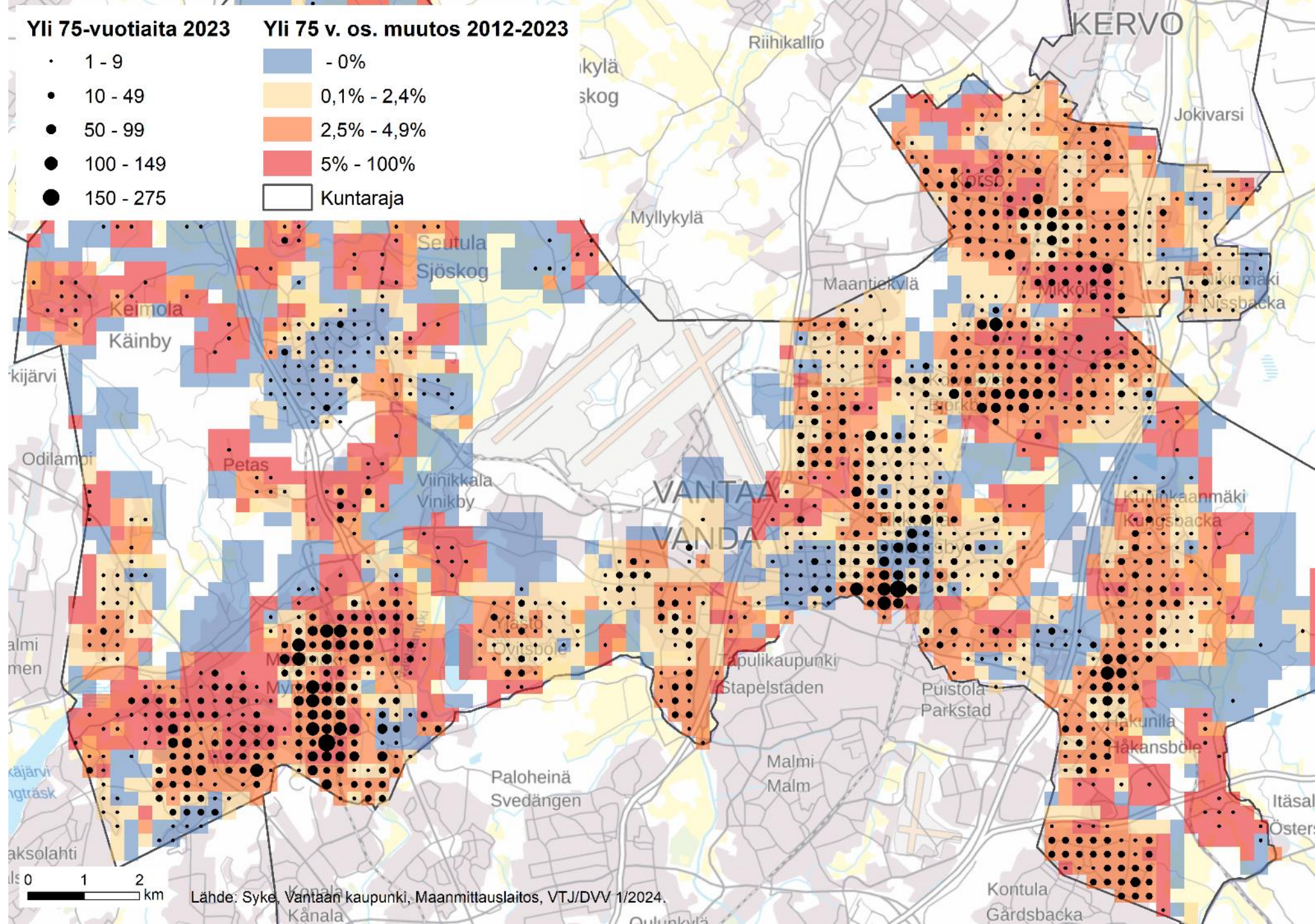

Missä ikäntyneet asuvat?

Miten ikääntyneiden osuus eri alueilla on muuttunut 2012-2023?

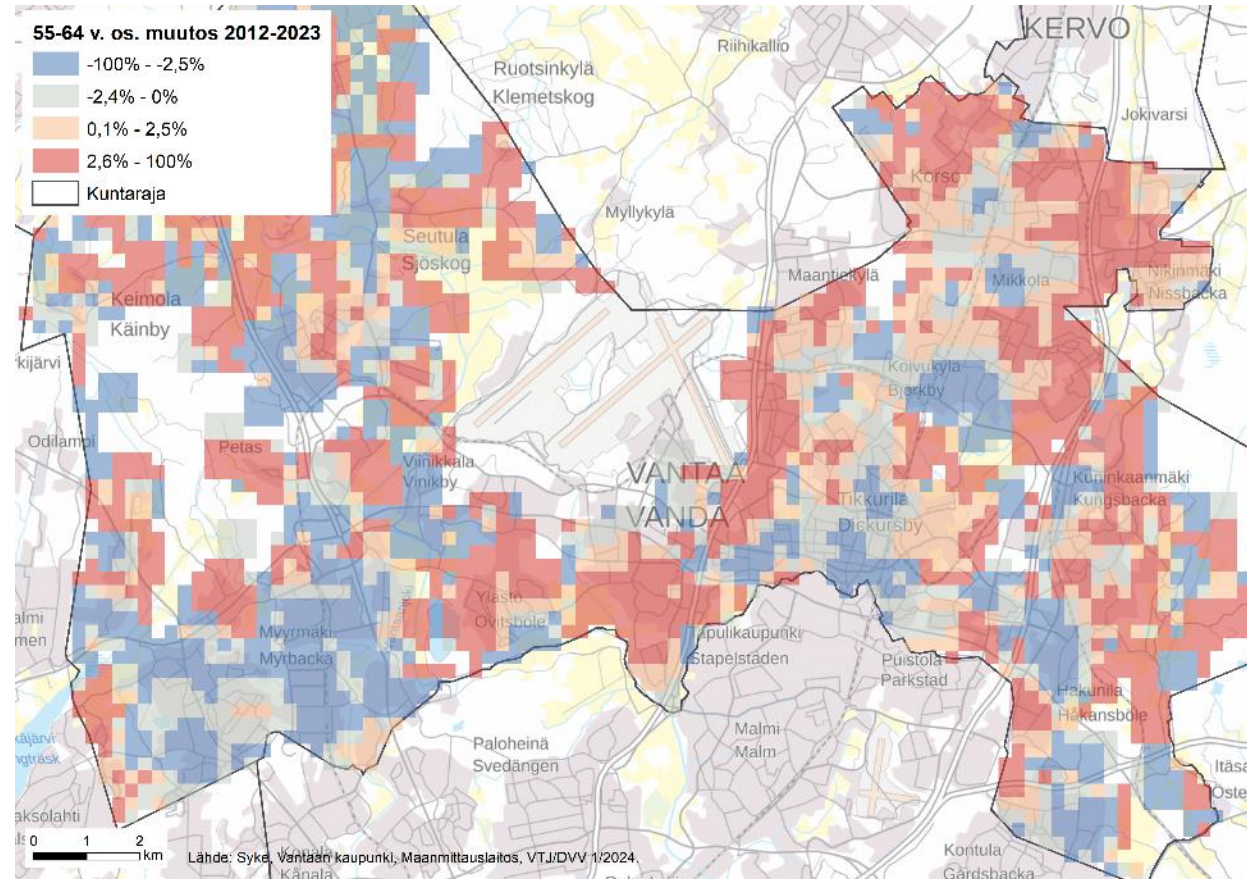
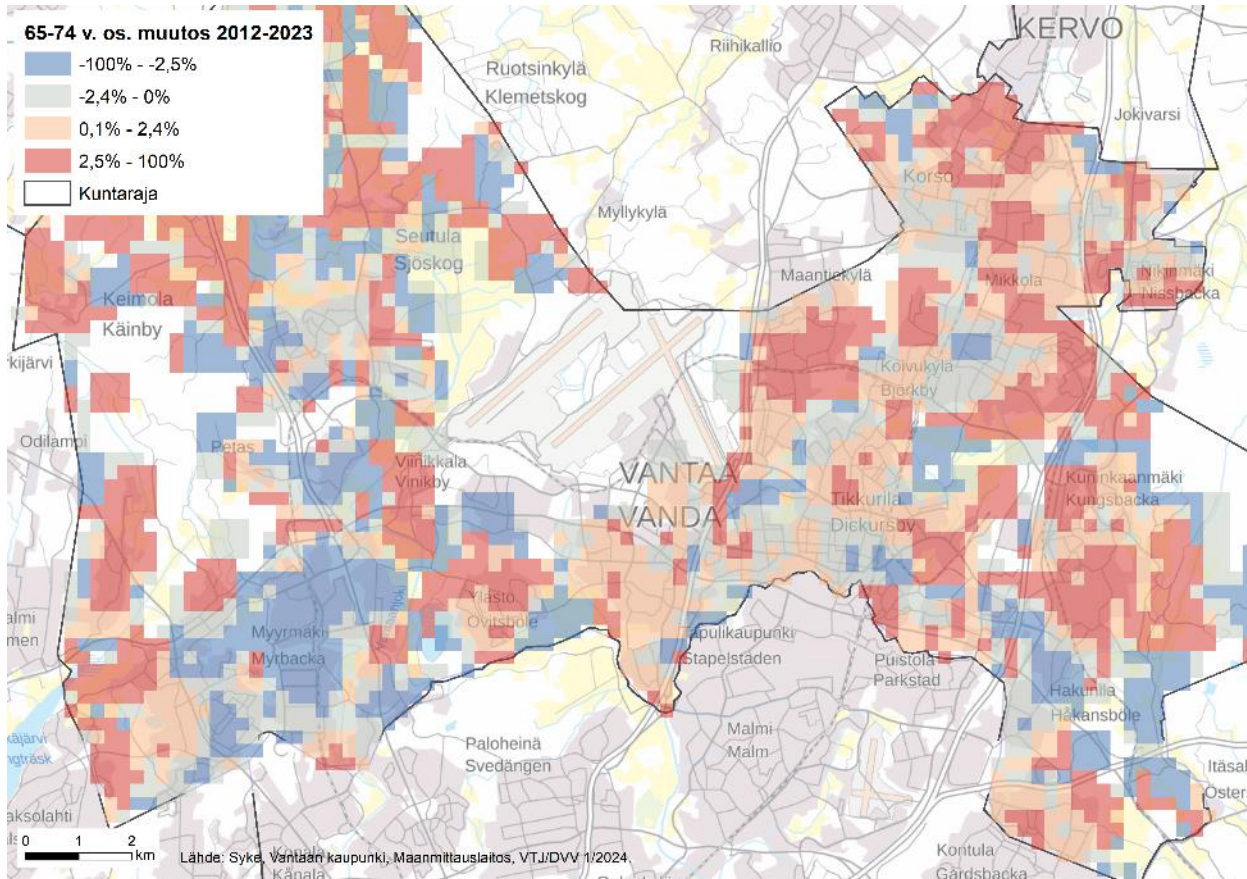
Muutokset ovat %-yksiköitä koko väestöstä

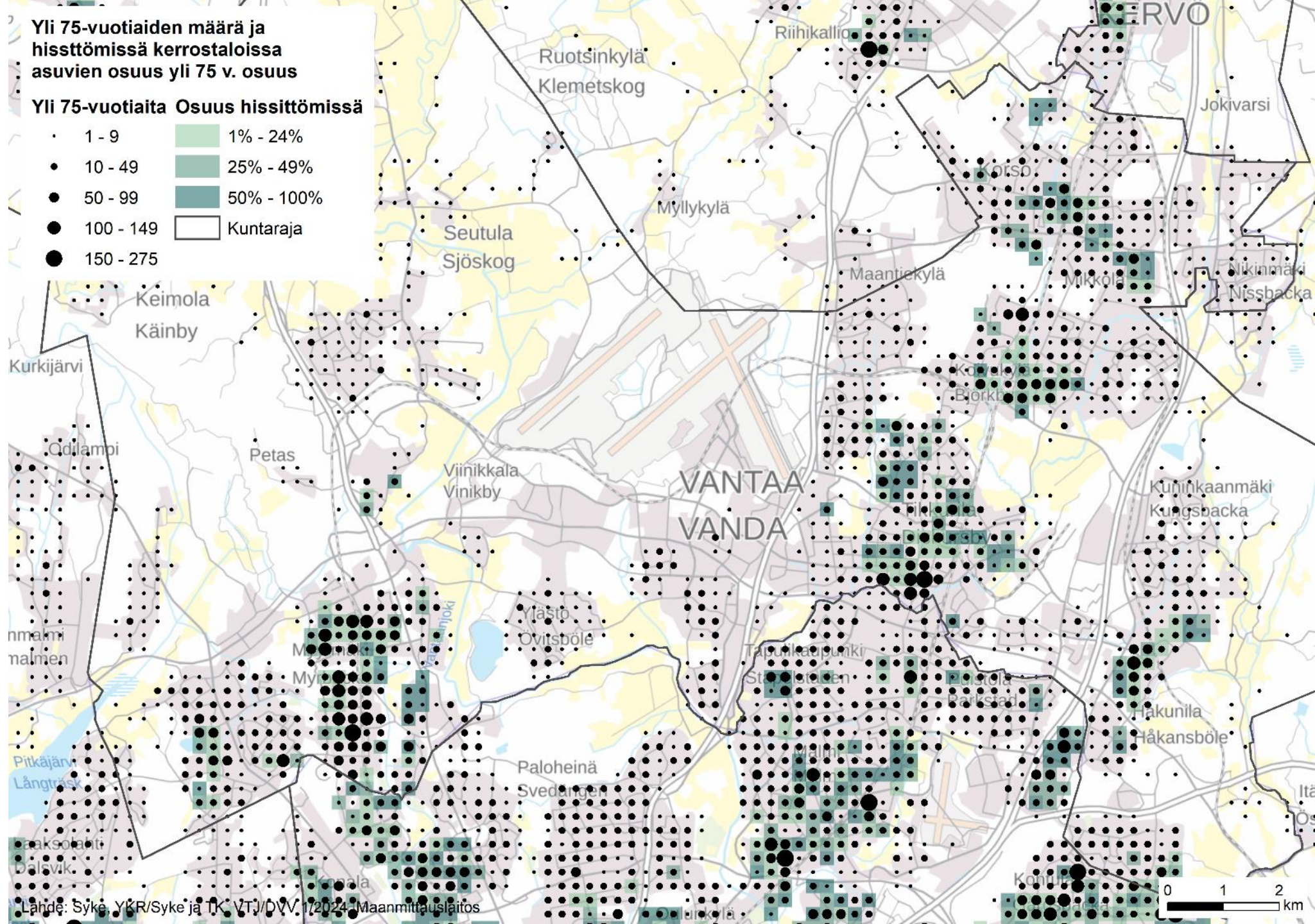
Millaisia muutoksia on tapahtunut ikääntymässä olevien ikäluokkien osuudessa eri alueilla ja mitä se kertoo tulevasta kehityksestä?

Tulevaisuudessa enemmän ikääntyneitä uudemmissa alueilla, kuten Ylästössä, Pakkalassa ja Kartanonkoskella

Muutokset ovat %-yksiköitä koko väestöstä

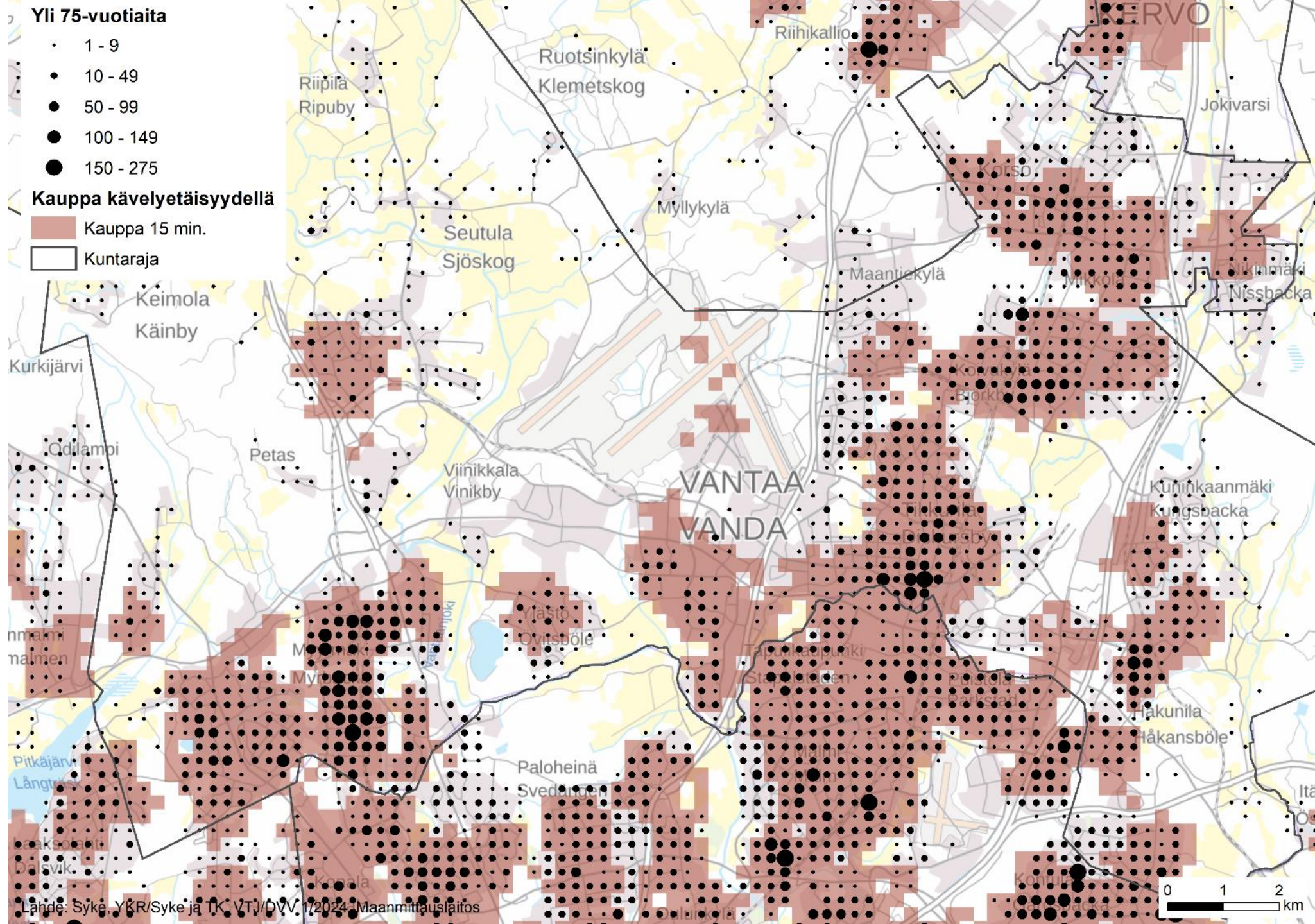
**Ikääntyneet
asuvat
pääosin
vanhemmassa
asunto-
kannassa.
Monilla alueilla
kerrostaloista
puuttuu vielä
rekisteritietojen
perusteella
hissi.**

Kauppa lähellä

Palveluaineistot

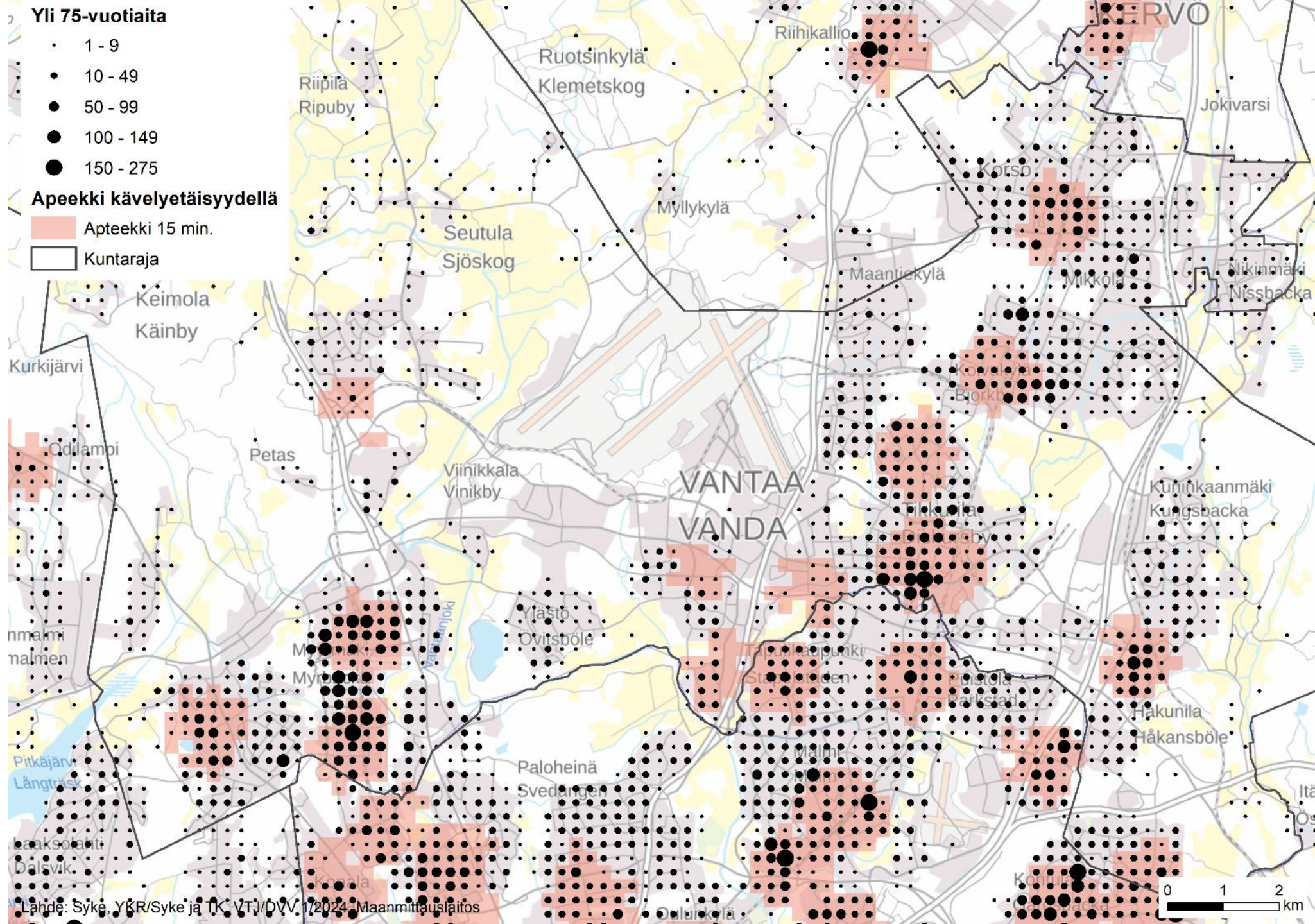
Päivittäistavarakauppa
(Syke ja Tilastokeskus 2023)

Apteekki lähellä

Palveluaineistot

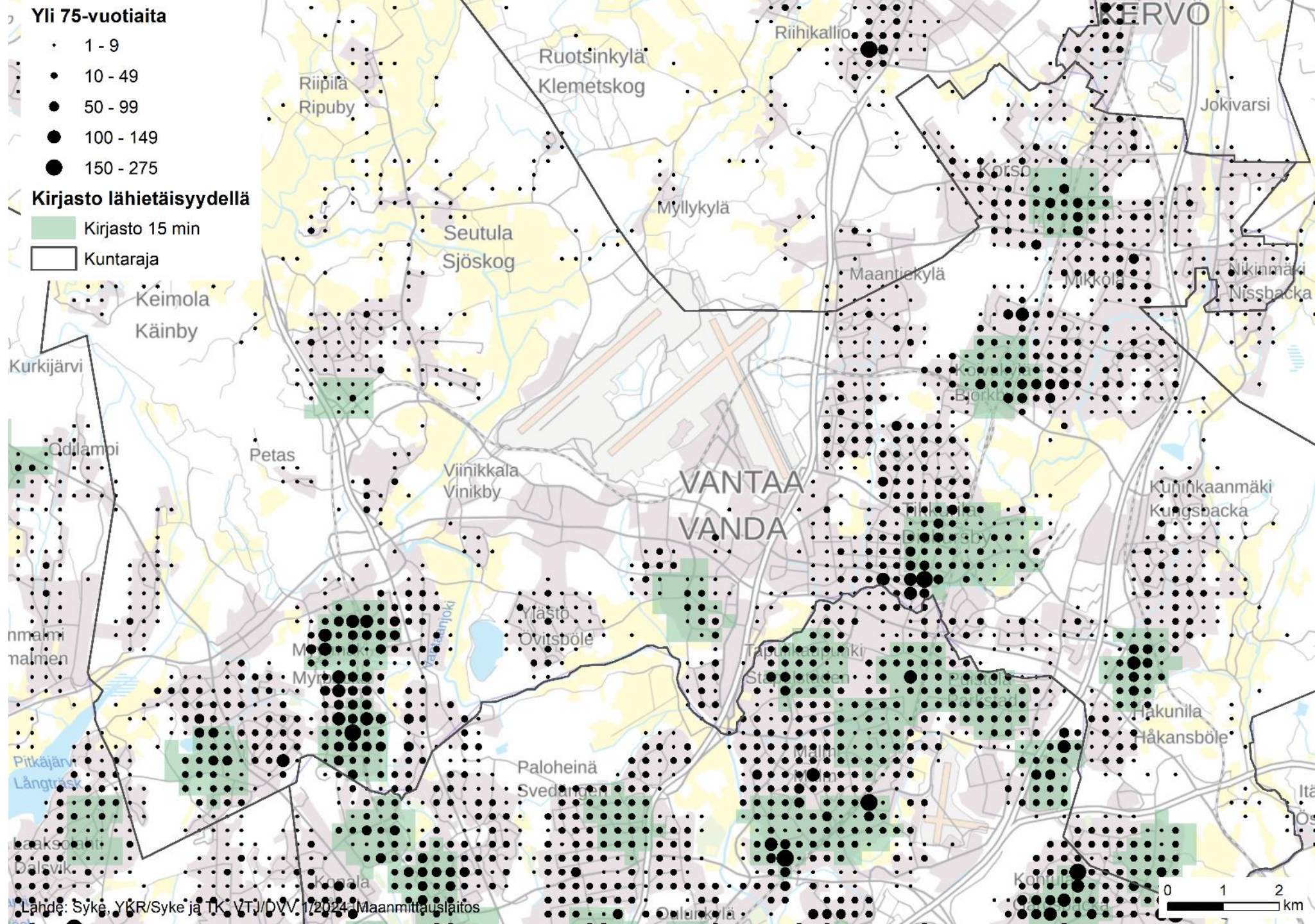
Apteekki (Syke, Suomi.fi, Fimea, OpenStreetMap 2023)

Kirjasto lähellä

Palveluaineistot

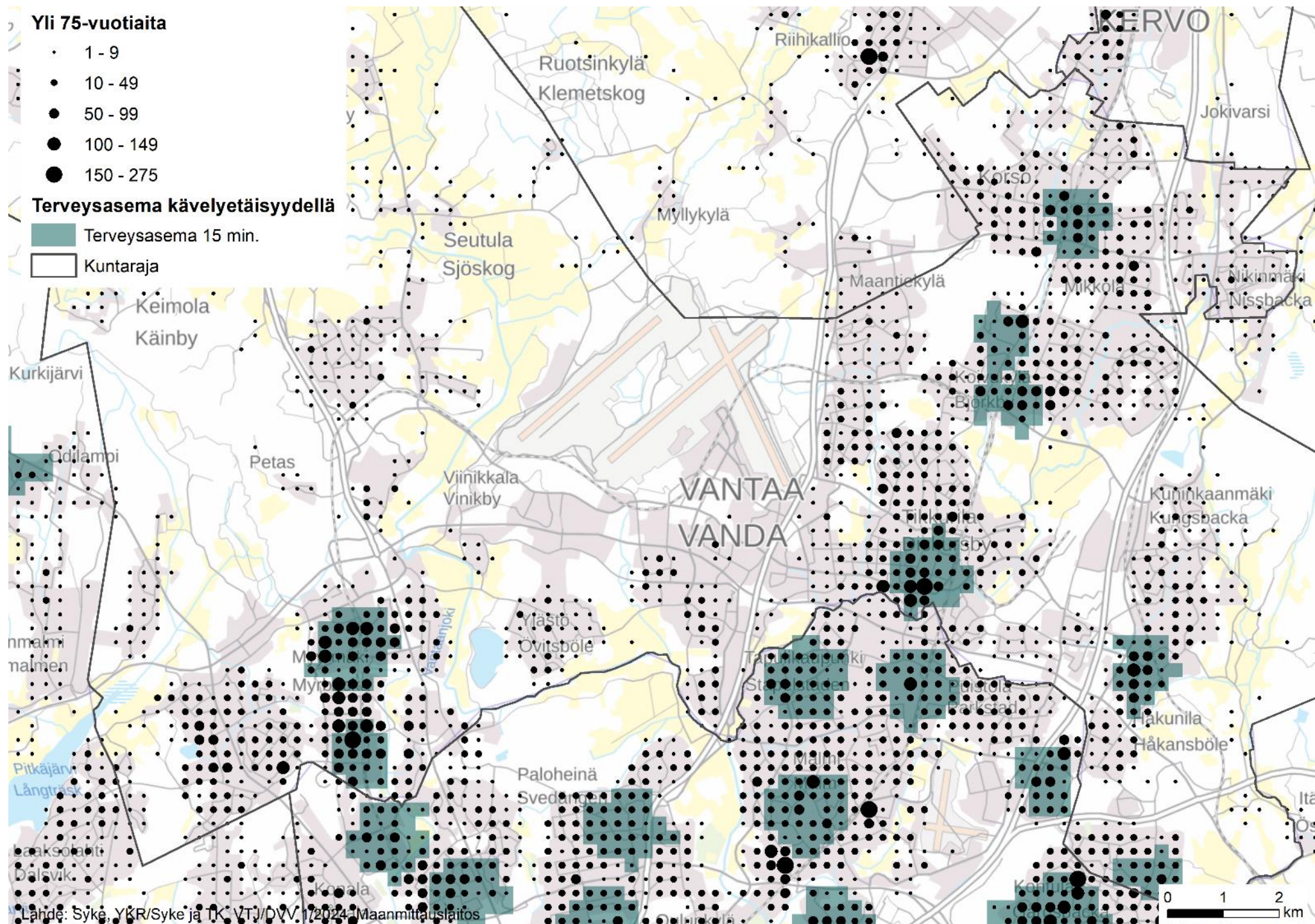
Kirjasto (Kirjastot.fi 2023)

Terveys- asema lähellä

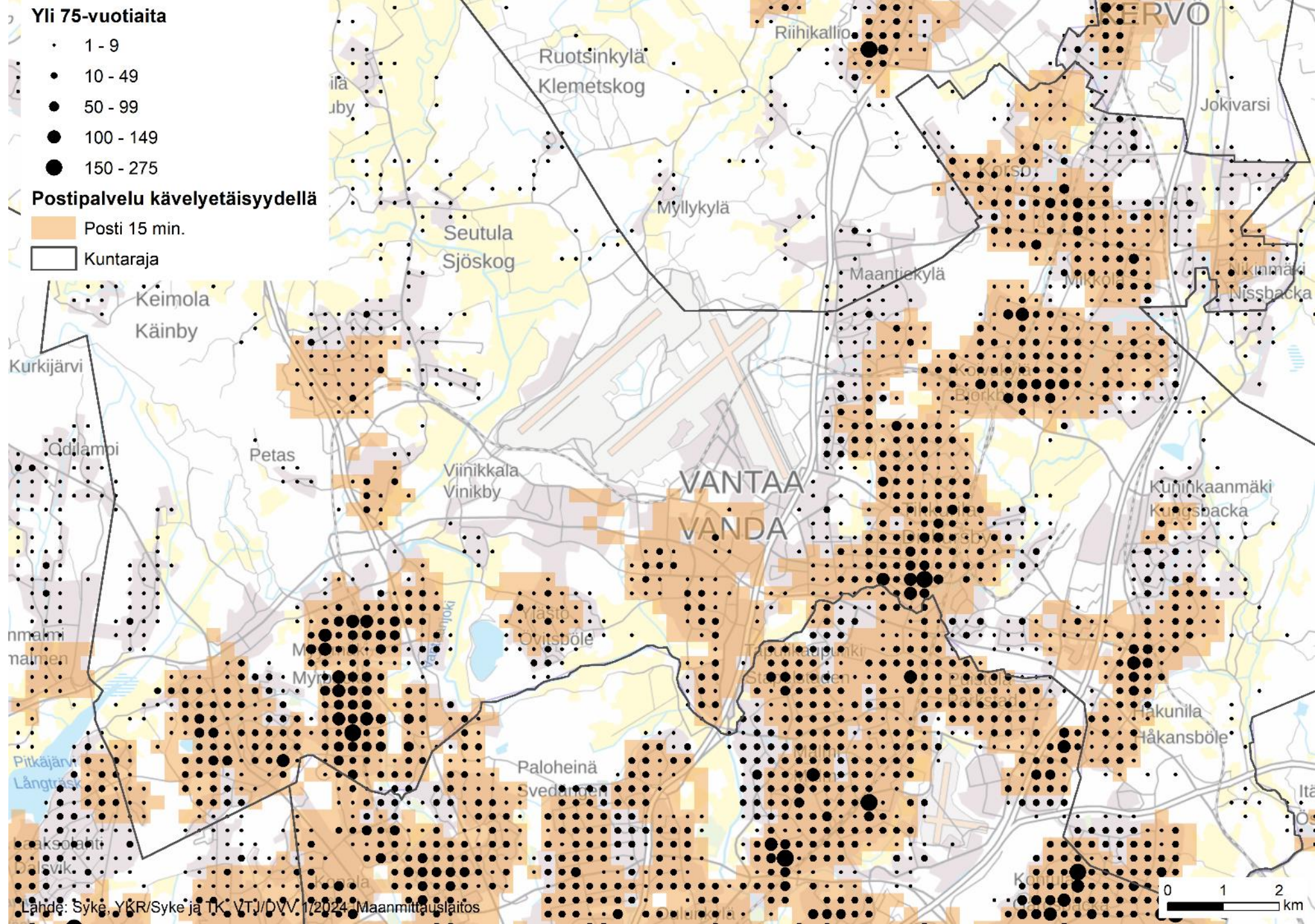
Palveluaineistot

Terveysasema (Syke, THL ja
hyvinvointialueet 2023)

Postin palvelu lähellä

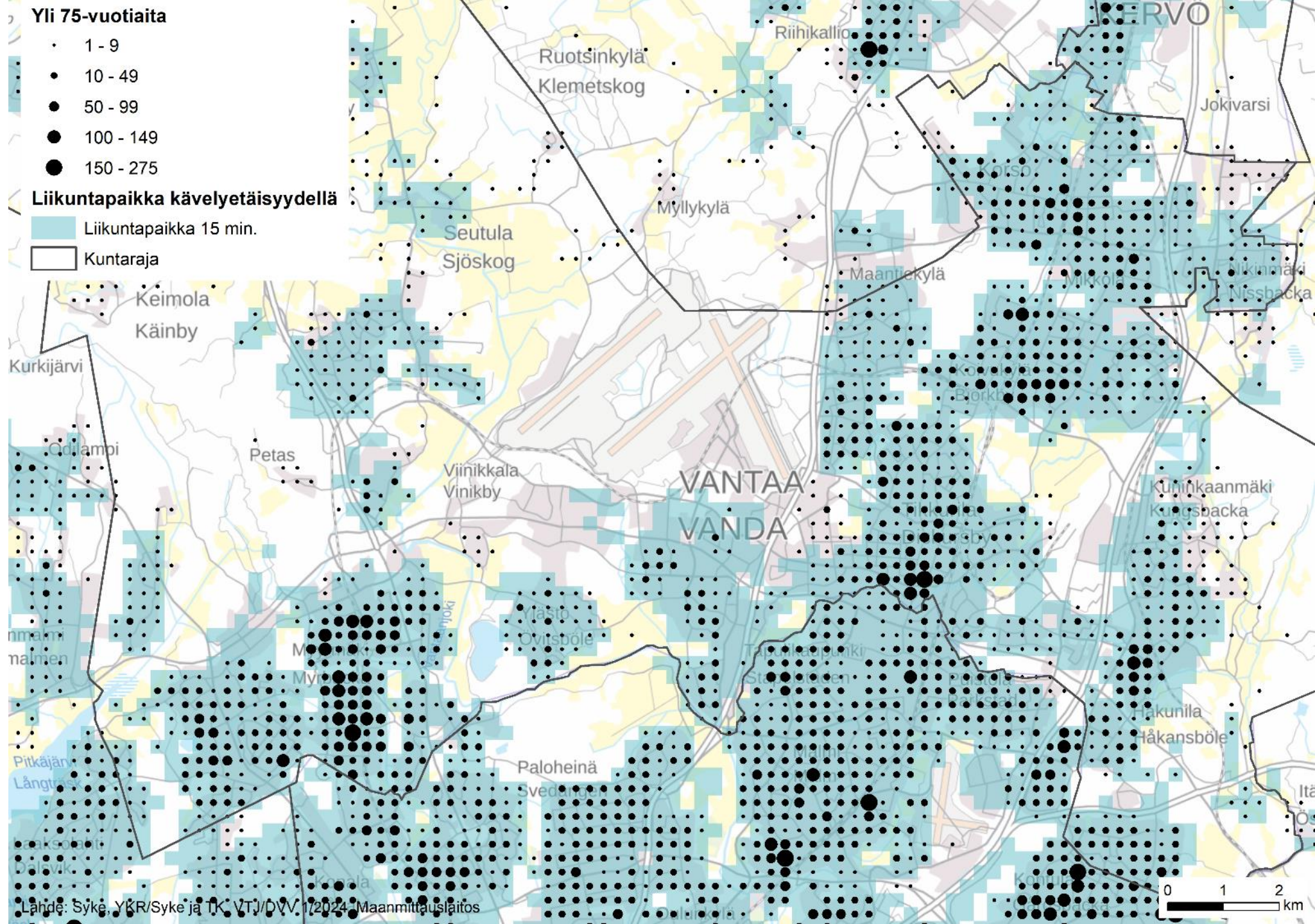
Palveluaineistot
Posti (Posti 2023)

Liikunta- paikka lähellä

Palveluaineistot

Liikuntapaikka (Jyväskylän
yliopisto, Lipas-tietokanta
2023)

Palveluja lähellä yhteensä

Palveluaineistot

Päivittäistavarakauppa
(Syke ja Tilastokeskus 2023)

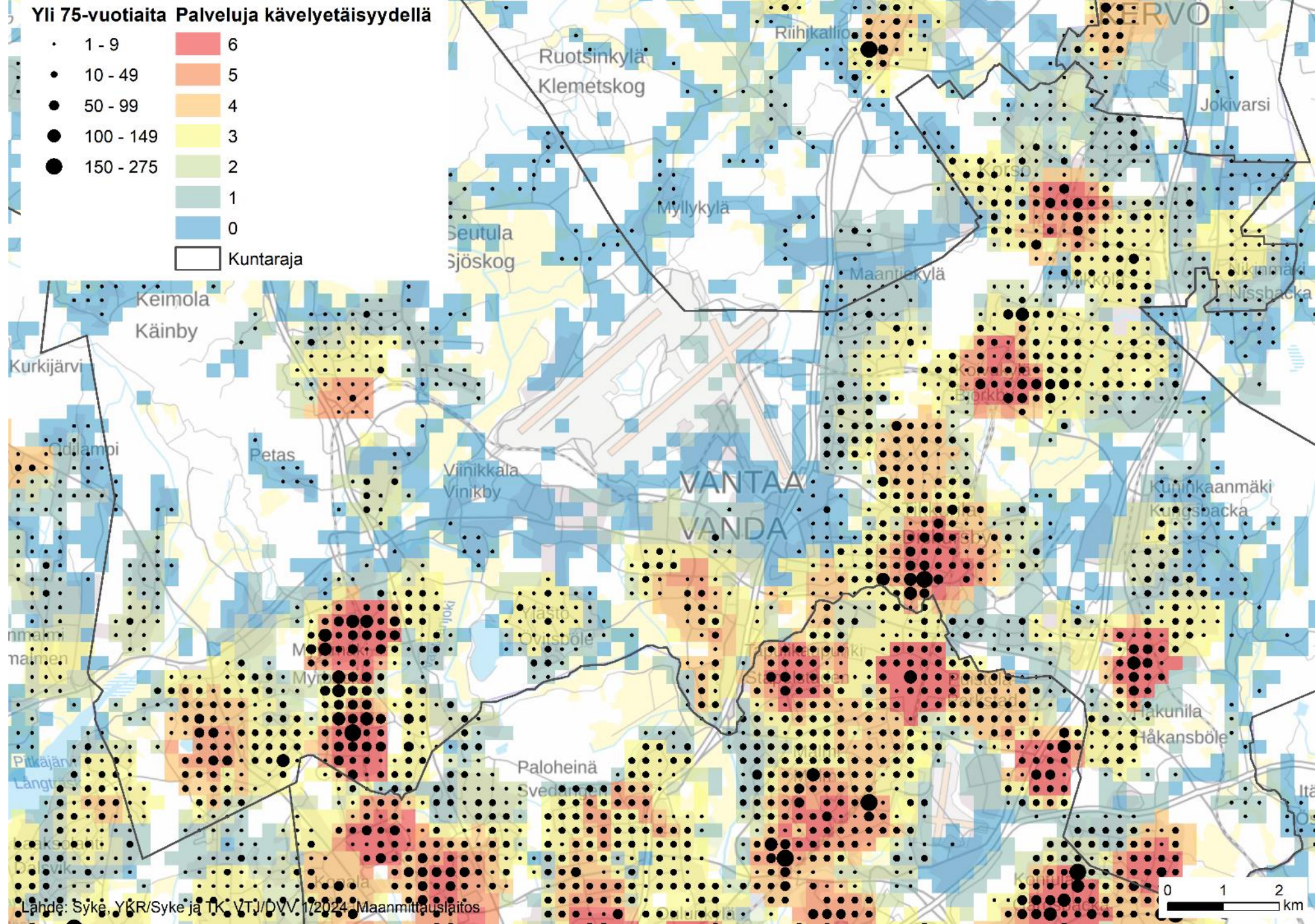
Apteekki (Syke, Suomi.fi,
Fimea, OpenStreetMap
2023)

Posti (Posti 2023)

Terveysasema (Syke, THL ja
hyvinvointialueet 2023)

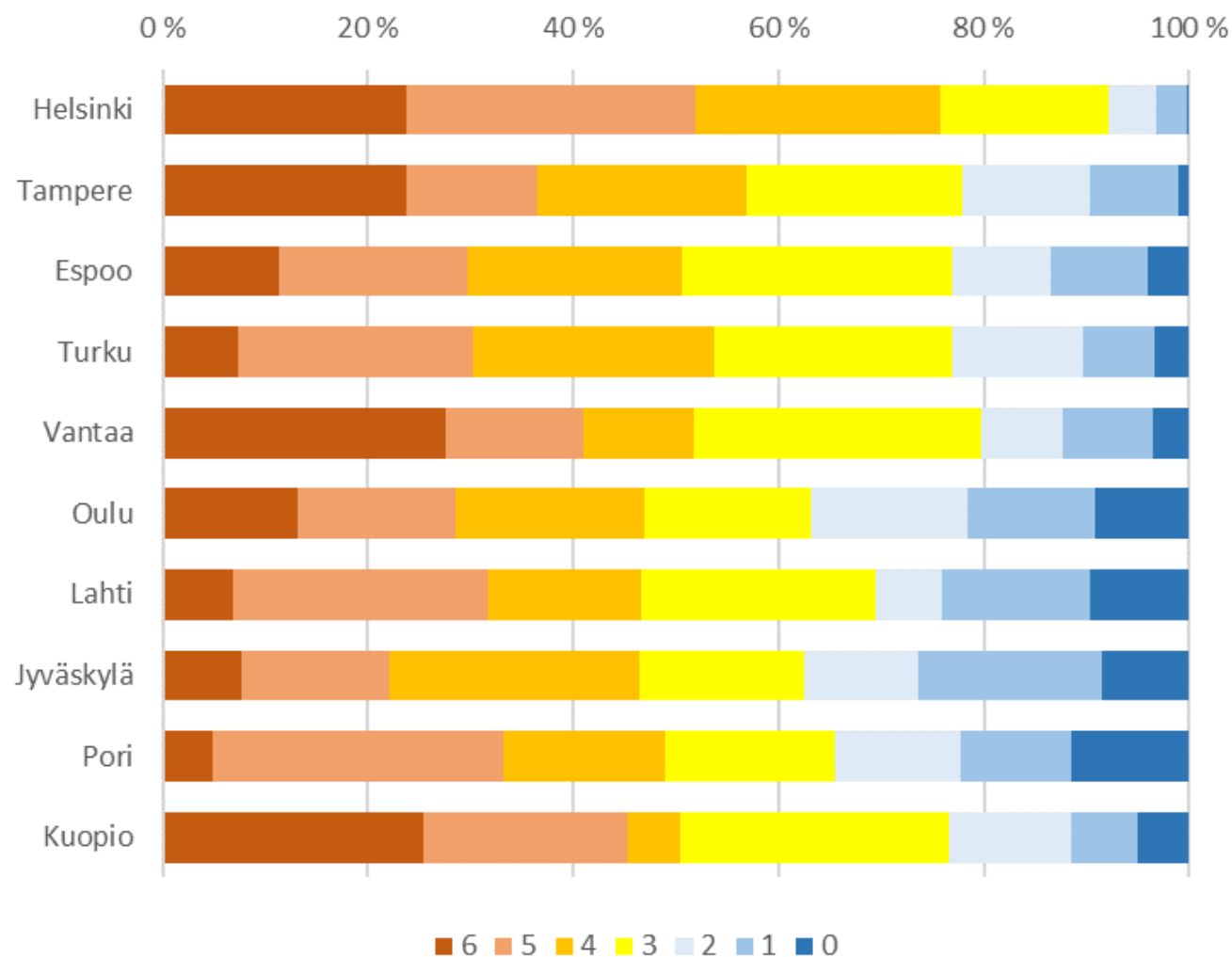
Kirjasto (Kirjastot.fi 2023)

Liikuntapaikka (Jyväskylän
yliopisto, Lipas-tietokanta
2023)

**Vantaalla
lähipalvelujen
saavutettavuus on
melko hyvä
verrattuna muihin
suuriin
kaupunkeihin**

Yli 75-vuotiaiden asukkaiden jakaantuminen 15 min.
kävelyetäisyydellä sijaitsevien palvelujen määrän
mukaan kaupunkien taajama-alueella

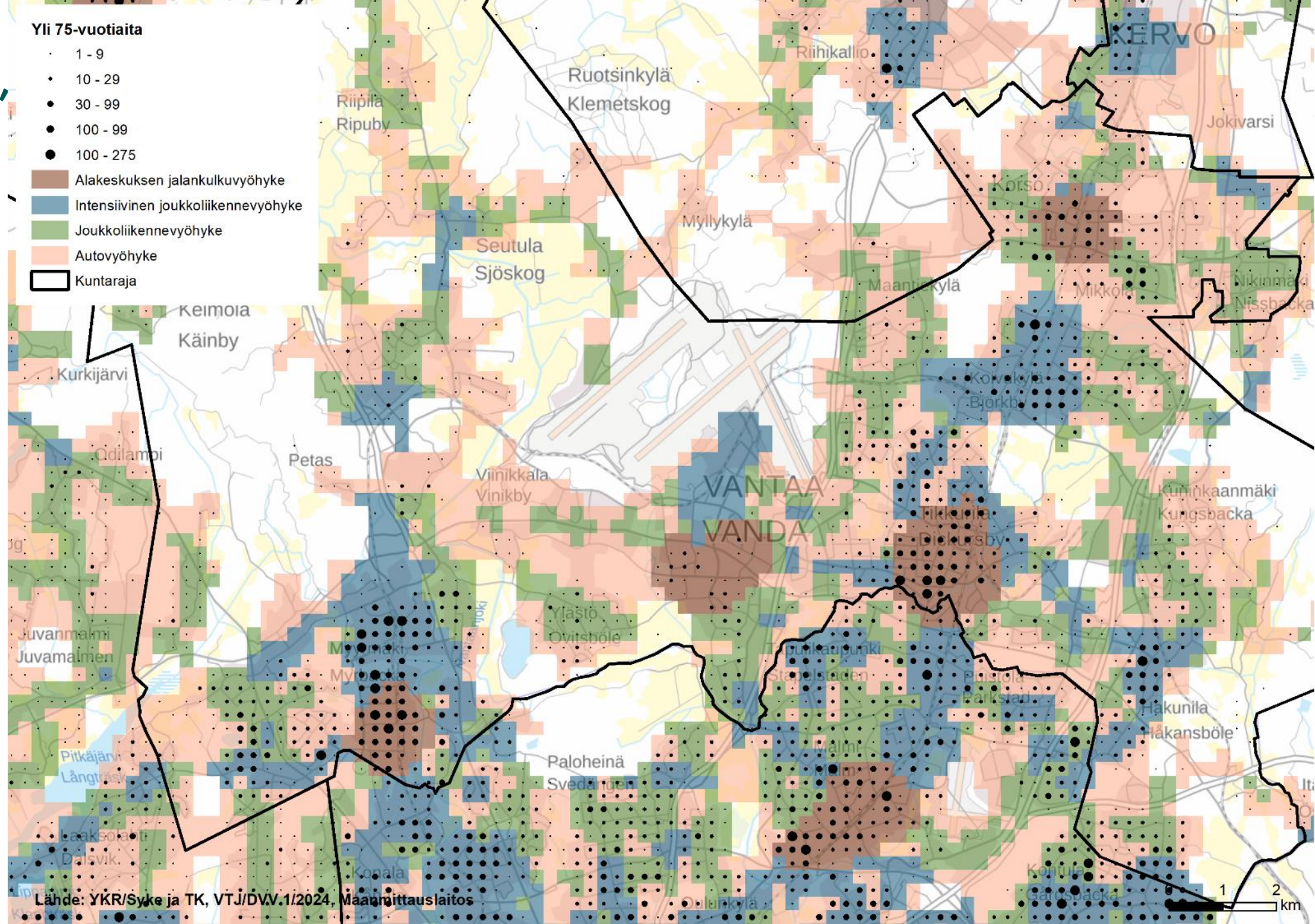

Jalankulku-, joukko- liikenne- ja auto- vyöhykkeet

Yli 75-vuotiaita

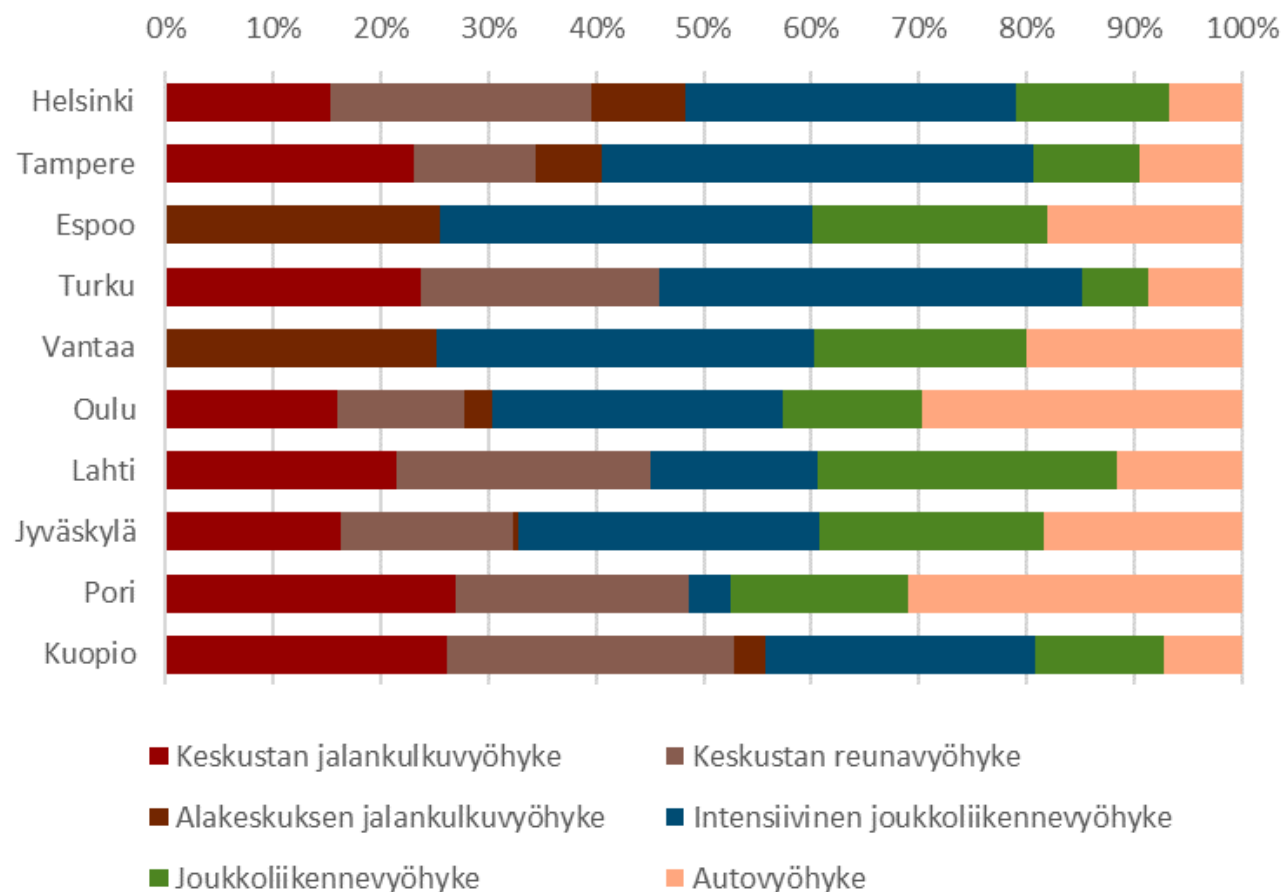
- 1 - 9
- 10 - 29
- 30 - 99
- 100 - 99
- 100 - 275

- Alakeskuksen jalankulkuvyöhyke
- Intensiivinen joukkoliikennevyöhyke
- Joukkoliikennevyöhyke
- Autovyöhyke
- Kuntaraja

Vantaalla 60 % yli
75-vuotiaista asuu
hyvien
joukkoliikenneyhte-
yksien varrella, 20
% perustason
joukkoliikennevyöh-
ykkeellä ja 20 %
autovyöhykkeellä

Yli 75-vuotiaiden sijoittuminen eri yhdyskuntarakenteen
vyöhykkeille kaupunkien taajama-alueella

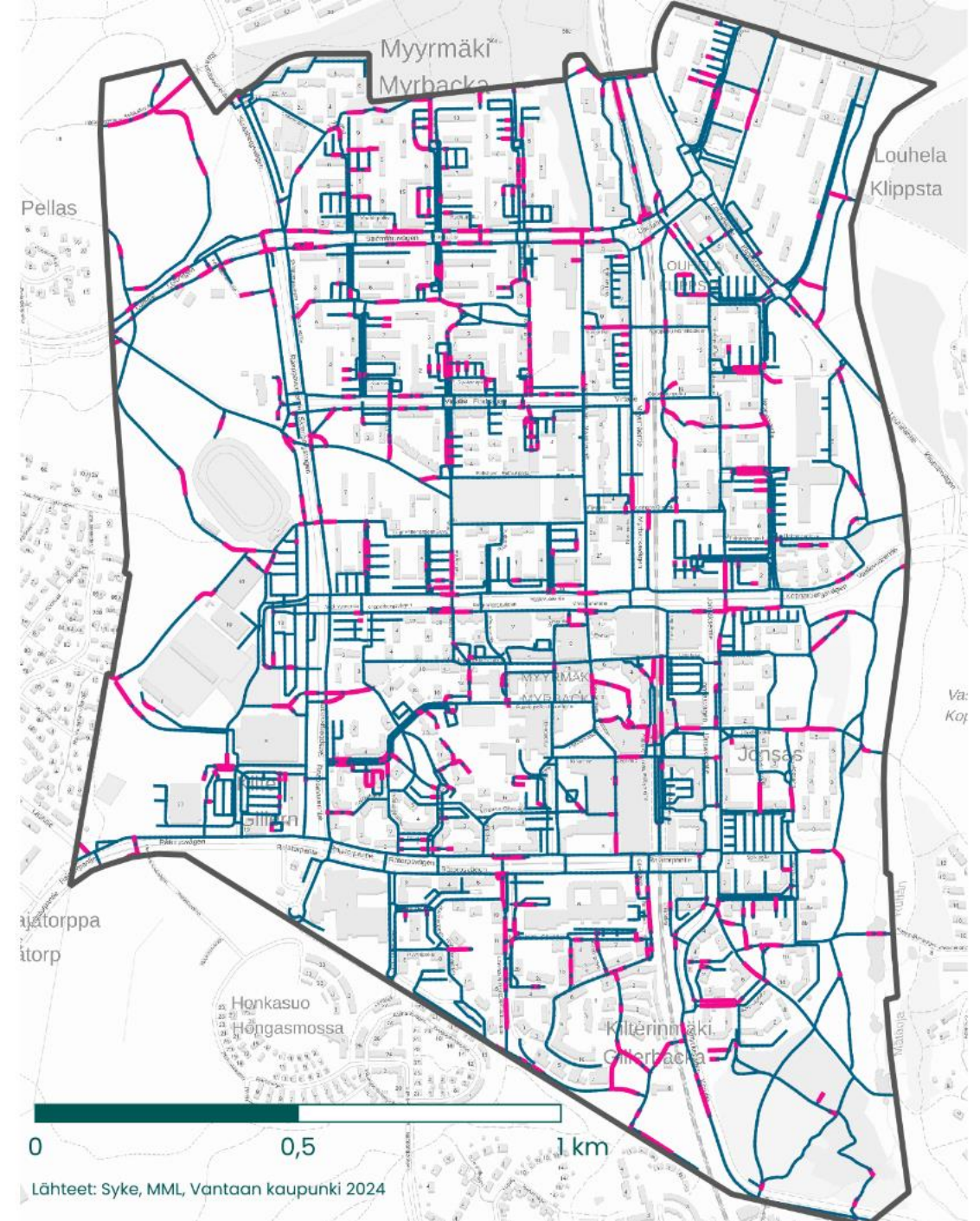
19

Kävelytie- verkoston laatu ja kattavuus on oleellista ikääntyneil le

Kävelyreittien rinnekaltevuus

- Ikäystävällinen rinnekaltevuus
- Ei-ikäystävällinen rinnekaltevuus

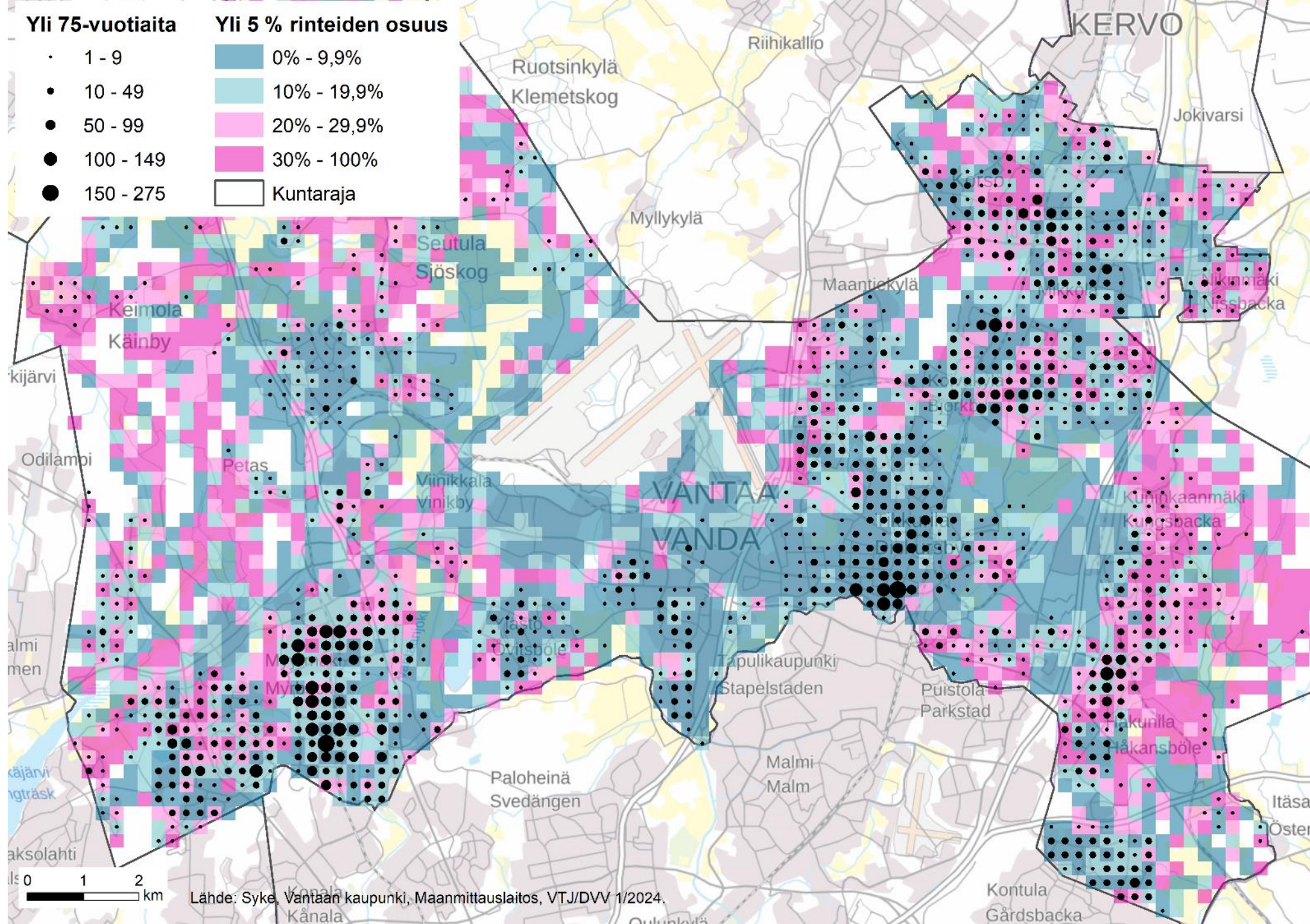

Yli 75-vuotiaita

- 1 - 9
- 10 - 49
- 50 - 99
- 100 - 149
- 150 - 275

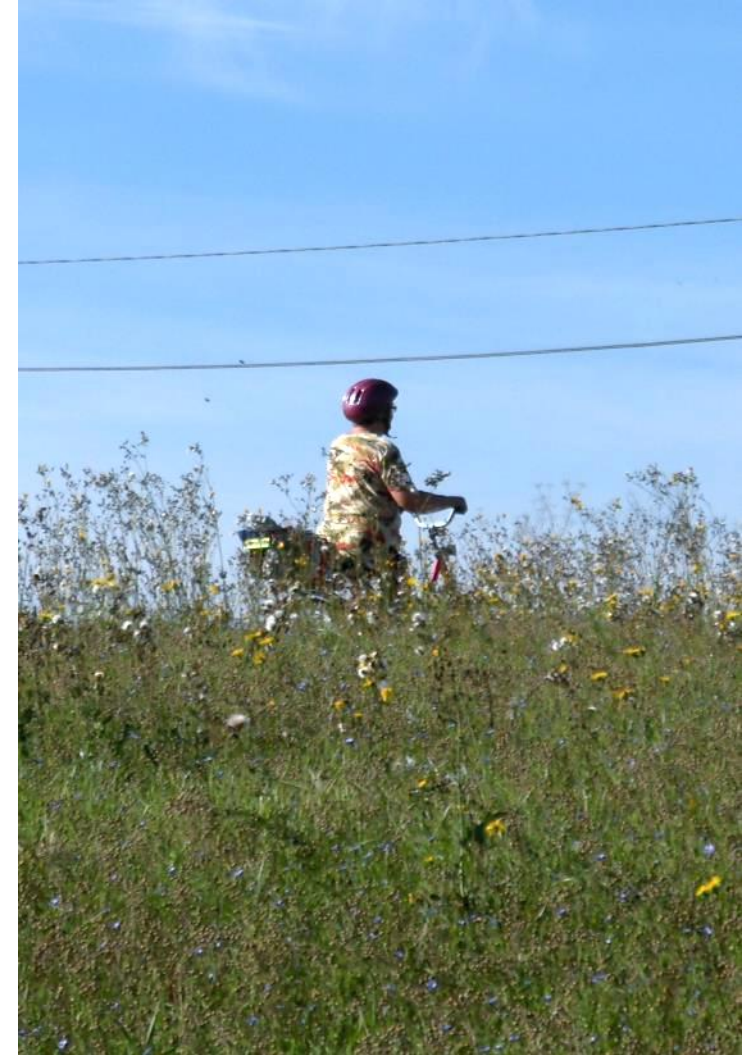
Yli 5 % rinteiden osuus

- 0% - 9,9%
- 10% - 19,9%
- 20% - 29,9%
- 30% - 100%
- Kuntaraja

Viheralueet tärkeitä monesta näkökulmasta

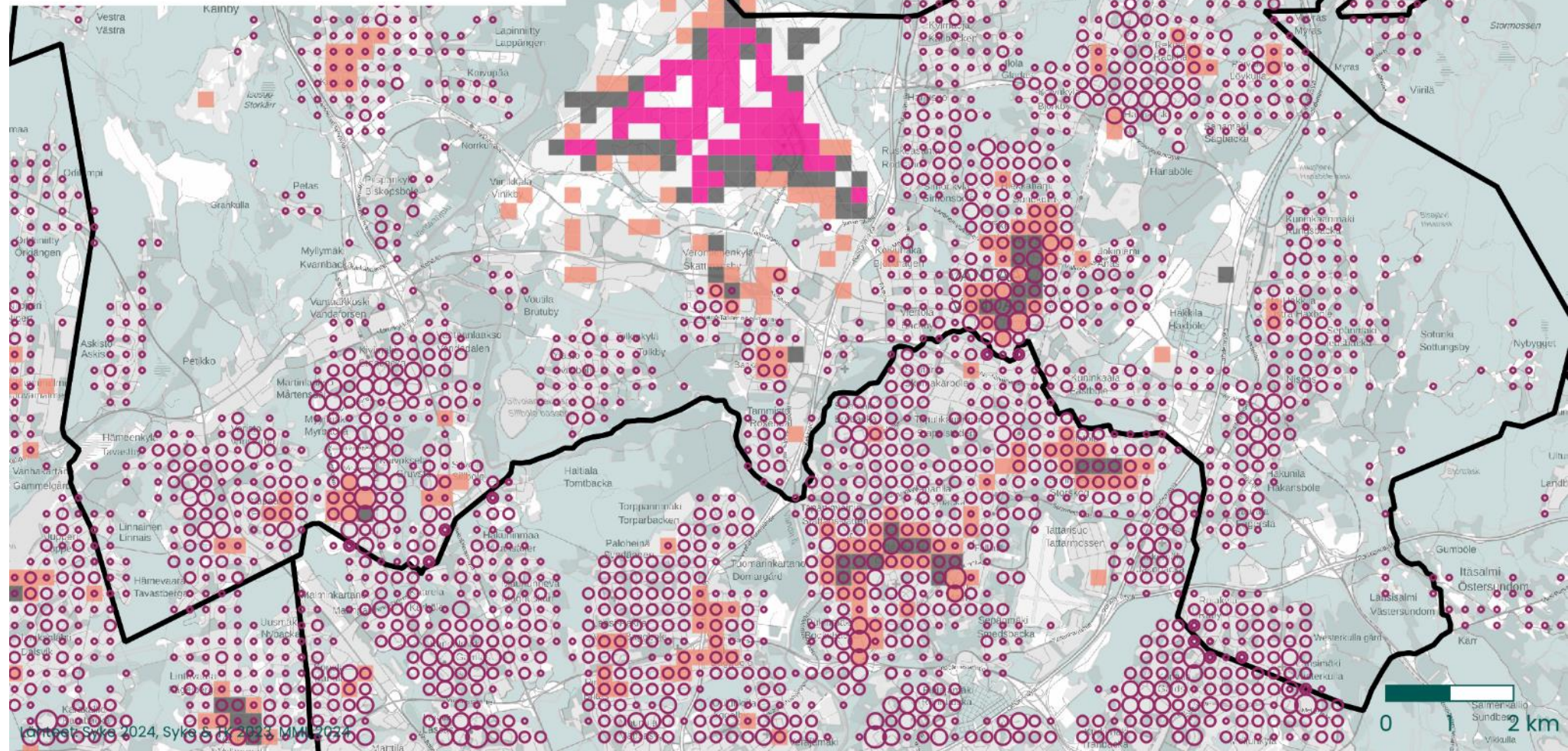
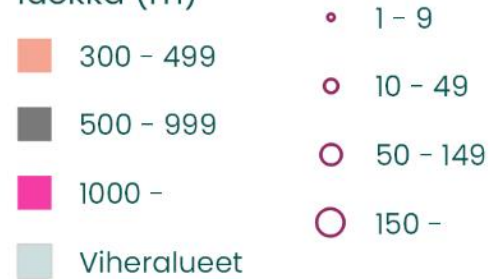
- Viheralueiden hyvä saavutettavuus asuinympäristössä auttaa saavuttamaan luonnon tarjoamia fyysisiä ja psyykkisiä terveyshyötyjä
- Saavutettavuuteen kiinnitettävä huomioita erityisesti niiden väestöryhmien osalta, joiden liikkumiskyky on rajallinen, kuten lapset ja ikääntyneet
- Kansainvälisesti ja kansallisesti yleisin käytössä oleva suositeltu enimmäisetäisyys viheralueelle on 300 m
- Millaisesta vihreästä on hyötyä?
 - Suuremmat ja metsäiset viheralueet tuottavat enemmän terveyshyötyjä, mutta jo yksittäiset katupuut kävelyreiteillä ovat tärkeitä: ne tarjoavat varjoa ja viihtyvyyttä sekä kannustavat fyysiseen aktiivisuuteen
 - Hyvin kunnossapidetyt reitit ja virkistyspalvelut voivat kasvattaa niiden käyttöä

Suurella osalla viheralue alle 300 m kävelyn päässä kotoa

Viheralueiden (>1,5 ha) saavutettavuus

Saavutettavuus- Yli 75-vuotiaita luokka (m)

Suurem- mat metsä- alueet pääradan varrella asuvilla monin paikoin yli 1 km kävelyn päässä

Metsien (>3 ha) saavutettavuus

Saavutettavuus- Yli 75-vuotiaita
luokka (m)

300 - 499

500 - 999

1000 -

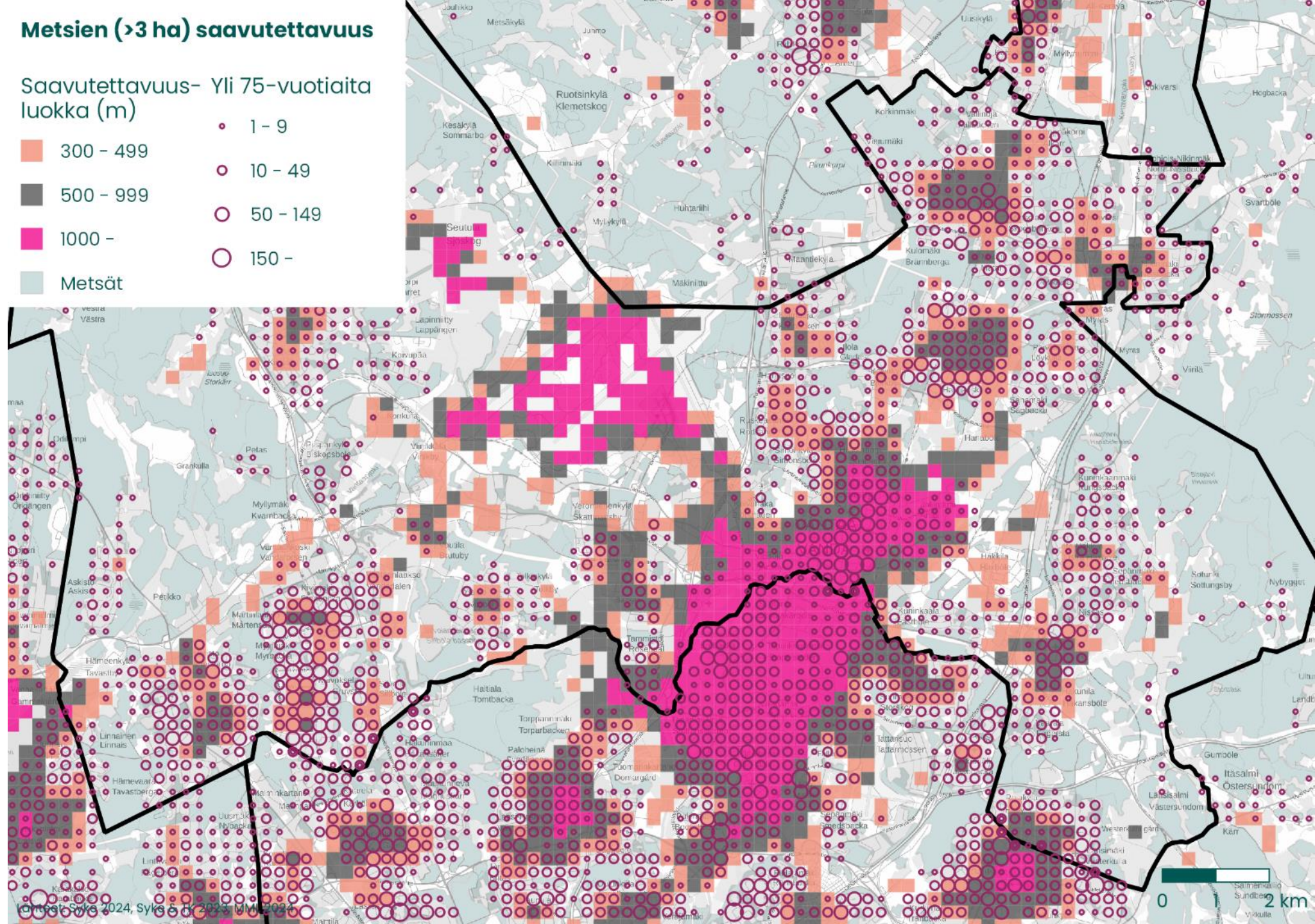
Metsät

1 - 9

10 - 49

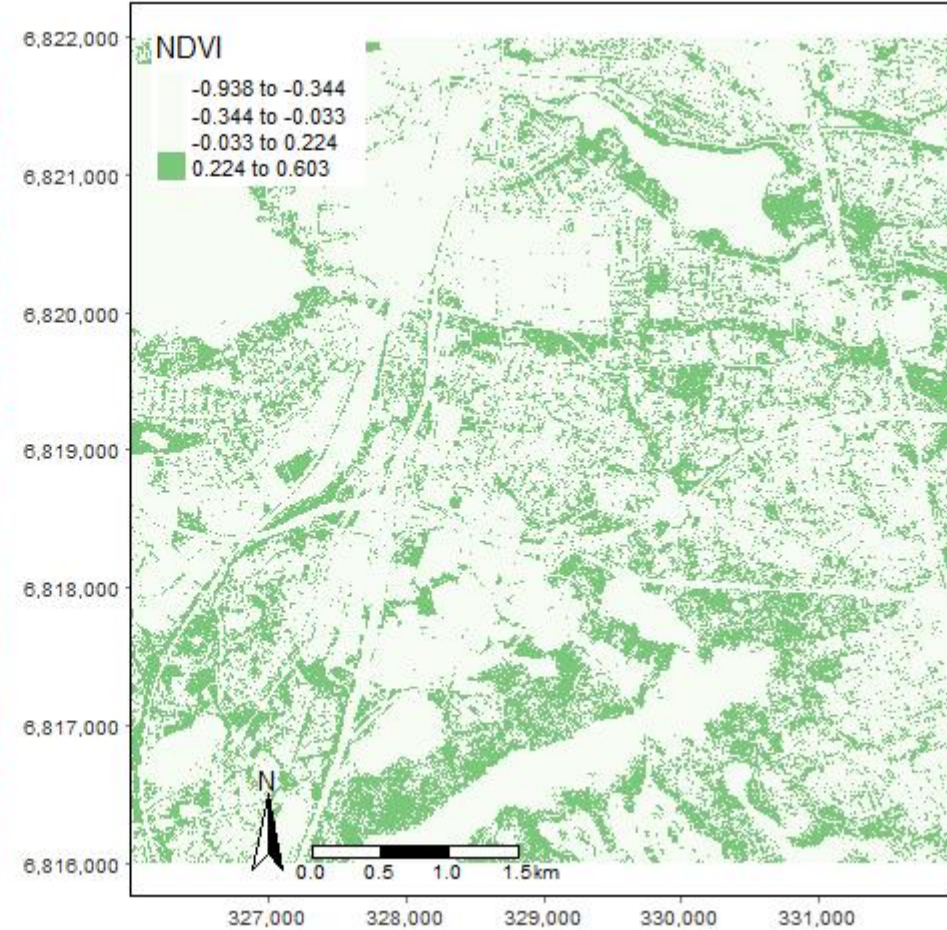
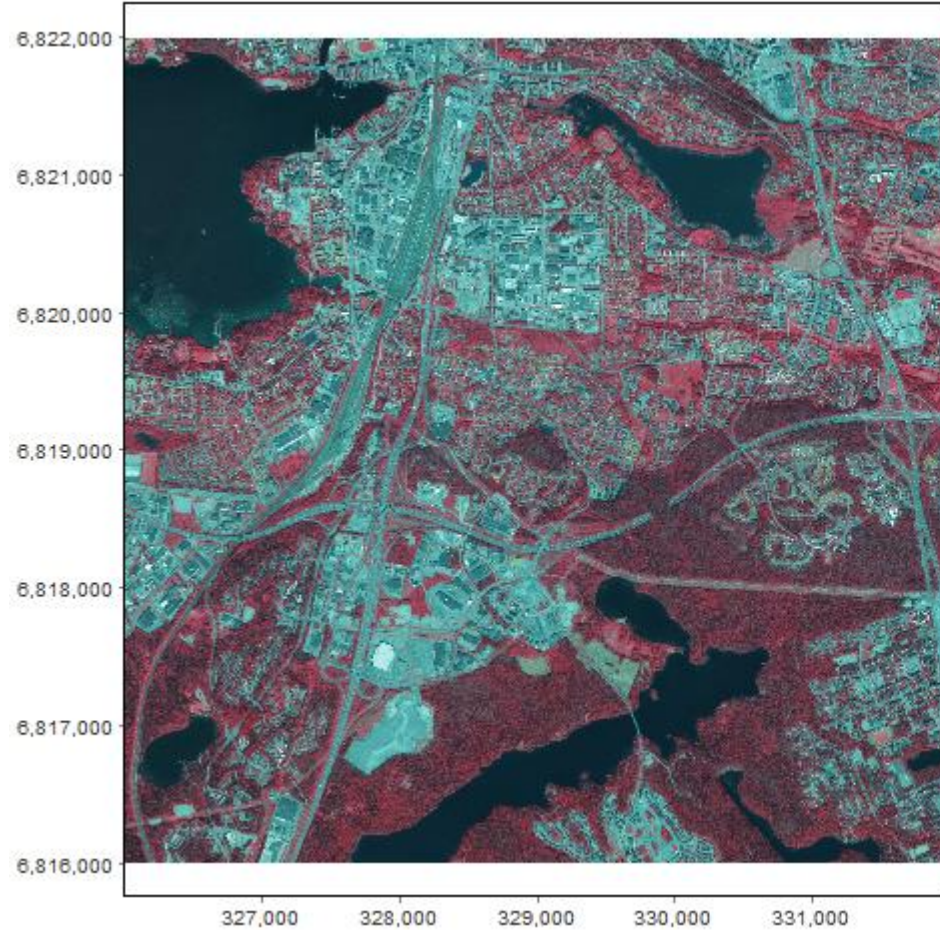
50 - 149

150 -

Asuinympäristön vehreys - NDVI

Normalized Difference Vegetation Index,
perustuu kasvillisuuden heijastusominaisuuksiin, voidaan laskea ortoilmakuvien pohjalta

Indeksin teoreettinen maksimiarvo = 1
<0 -arvot ovat rakennettua tai vettä

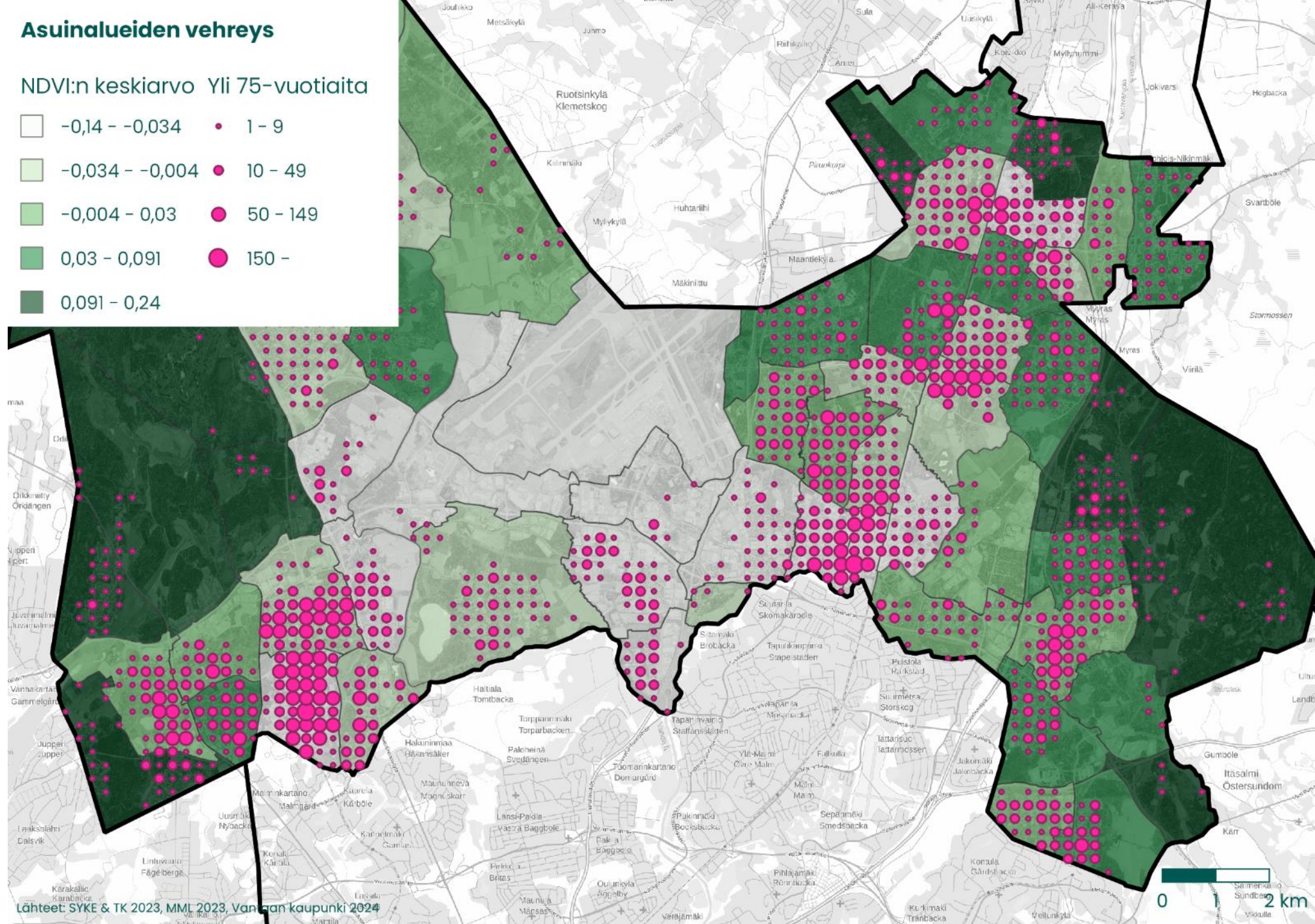
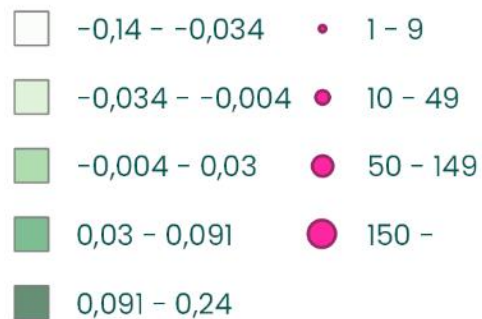
Radan- varren alueet sekä logistiikan, kaupan ja teollisuu- den alueet vähiten vehreitä

Ikäänty- neiden kannalta ongel- mallisim- mat alueet Tikkurilan ja Myyr- mäen ympä- ristössä

Asuinalueiden vehreys

NDVI:n keskiarvo Yli 75-vuotiaita

Lähteet: SYKE & TK 2023, MML 2023, Vanhaan kaupunki 2024

<https://www.syke.fi/fi/projektit/ikaystavallinen-ja-kestava-kaupunki-rakennetun-ympariston-ja-alueiden-kayton-nakokulmasta-ikkuna>

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute